Ar pascha wihsuschehliga augsta Keisara wehlestchanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pastî:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschudrukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 16. Sestdeen, 20. aprilî. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un sludinajumus nodot Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas. Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes daudsj peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: Jehkis: B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; Walmeerâ: E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; Rujenê: J. Altkne kga grahm. pahrdotawâ; Landonâ: pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; Jaunjelgawâ: A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; Jelgawâ: Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; Bauskâ: Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; Kuldigâ: Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; Talsôs: H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Wisaugstakais manifests.

No Deewa schehlastibas

Mehs, Alekfanders Treschais,

wisu Kreewu Keisars un Patwaldneeks, Polu Karals, Somijas Leelknass u. t. t., u. t. t., u. t. t.

pasinojam wiseem Saweem ustizigeem pawalstneekeem:

Pehz wisuspehzigâ Deewa gribas Muhsu Keisarisko Namu sasneeguschas sehras: Leelknass Nikolajs Nikolajewitschs Wezakais pehz gruhtas slimibas sch. g. 13. aprika d. aisgahjis sawâ 60. dsihwibas gadâ us muhschigu dusu. Apraudadami Muhsu mihlotâ tehwotscha saudejumu, kura dsihwe bija lemta uszihtigam Trona un tehwsemes deenestam un kursch zaur saweem warona darbeem bij slawens, Mehs esam pahrleezinati, ka wisi Muhsu ustizamee pawalstneeki saweenos sawas luhgschanas lihds ar Muhsejam par nomirusscha Leelknasa dwehseles meeru.

Dots Sw. Peterburgâ, 13. aprili 1891. g. pehz Kristus peedz., Muhsu waldischanas weenpadsmitâ gadâ.

Originals ir no Keisara Majestates Pascha rokas parakstits:

„Alekfanders.“

Wisaugstakais manifests.

Mehs,

Alekfanders Treschais,

wisas Kreewijas Keisars un Patwaldneeks u. t. t., u. t. t., u. t. t.

daram sinamu wiseem Saweem ustizameem pawalstneekeem:

Muhsu loti mihlotê mahrscha, leelknase Jelisaweta Feodorowna, weenis prahtis ar winas lautatu draugu, atsinuse un issinajuse pareistizibas pateesibu, wina, paklausidama sawai sirdskahroschanai, wehlejuses saweenotees ar Mums tizibâ un basnizas luhgschanas un sakramentu weenibâ. Schodeen wina, Mums par leelu preeku, peenehmuse Muhsu pareistizibu un swehto swaidischanu.

Scho patihkamo atgadijumu pasinodami wiseem Saweem ustizameem pawalstneekeem, Mehs pawehlam, winas Keisariko Augstibu saukt: Pareistizigâ leelknase.

Dots Sw. Peterburgâ, 13. aprili, 1891. gadâ pehz Kristus dsimschanas, Muhsu waldibas weenpadsmitâ gadâ.

Originals ir no Keisara Majestates Pascha rokas parakstits:

„Alekfanders“.

Par reibinoscheem dsehreeneem un tabaku.

II.

Tà tad ir pilnigi skaidri, ka, ja zilweks atrodas tahdôs apstakkôs, kur winam nepeezeeschami jaiswehlas waj nu gruhst sawu familiju postâ, kura winam tik dahrga, jeb atturetees no reibinoschàm weelam, — tomèr iswehl pirmo zeku, tad, kà rahdas, winu speesch pee schahdas iswehles kaut kas stipraks, nekà wehleschanàs, usturet prahta jautribu un darit tà, kà wisi to dara. Un zik es waru spreest schai leetâ — mani spreedumi schai sinâ dibinajas tikai us teoretisku eepasihschanos ar zitu lauschu domàm, kuras salasitas is grahmatam un tuwâ zilweku, bet it sewischki sewis apluhkoschanâ, tai laikâ, kad es wehl dsehru reibinoschus dsehreenus un smehkeju tabaku — tad, pehz manàm domam, scho wareno spehku waretu apsihmet schahdi:

Zilwekam sawâ apsinigâ dsihwê beeschi gadas sewi isschkirt diwas, pawisam weenu no otras isschkiroschas buhtes. Weenu aklu un jusdamu, otru redsigu un garigu. Pirmâ ehd, dser, atpuhschas, gul, wairojas un kustas, kà maschine wajadsigâ kahrtâ, usgreesta sinamâ laika sprihdî; redsoschà turpreti, garigà buhte, saweenota ar jusdamo, proti neko nedara, bet tikai noswer un nowehrtê jusdamàs buhtes darbus, zentigi palihdsedama, ja tahs darbi ir pareisi, un ne-eewehrodama, ja winus neatsihst par labeem. Mehs waram scho redsoscho buhti salihdsinat ar kompasa rahditaju, kura weens gals rahda us seemeleem, otrs us deenrideem un kursch wisâ garumâ un platumâ apsegts ar kaut kahdu nezaurredsamu weelu.

Tahdâ kahrtâ rahditajs ir neredsams, kamèr kugis, jeb brauzeens, us kura atrodas kompass, kustas us to pusi, us kureeni rahda rahditajs; un tikai tad winsch sahk kustetees un top redsams, kad kugis jeb brauzeens nogreeschas no pareisà zeka.

Tàpat ari redsamà, garigà buhte, kuru mehs sadsihwê mehdsam saukt par sirds-apsinu, pastahwigi rahda, ar weenu galu us labu, ar otru us launu; un mehs winas ne-eewehrojam tikmèr, kamèr nenogreeschamees no pareisà zeka, kuru winsch rahda, t. i. no laba us launu. Bet tik ko mehs esam padarijuschi darbu, kursch ir pret muhsu sirdsapsinu, tad ari tuhlit paradas garigàs buhtes brihdinaschana, kura rahda, kahdâ mehrâ esam nogreesuschees no zeka, kursch no sirdsapsinas apsihmets. Kà juhreneeks, eewehrodams, ka nebrauz us ostu, newar turpinat brauzeenu ne ar airem, ne ar maschinu, ne ari ar buram, kamèr naw kuga zeku mainijis un naw greesis winu us to pusi, us kuru rahda kompass — jeb ari winam wajaga azis aistaisit un ne-eewehrot, ka ir nogreesees no pareisa zeka, — tà ari zilweks, eewehrodams pretrunu starp sawu sirdsapsinu un juschanas darbibu, newar scho darbibu turpinat, kamèr naw winu no jauna islihdsinajis, jeb ari kamèr neapslehpj no sewis pascha sirdsapsinas leezibu par sawas dsihwes nepareisibu.

Pilnigi pehz pateesibas war sazit, ka zilweka dsihwe ir diwejada — 1) sawu darbu salihdsinaschana ar sirdsapsinas preekschraksteem, jeb 2) sirdsapsinas darbibas slehpschana no sewis pascha, lai turpinatu tahdu paschu dsihwi, kahda lihds tam ir turpinata.

Daschi laudis eet pirmo zeku, daschi otro. Ir tikai weens lihdseklis, eet pa pirmo zeku — tikumiga apgaismoschana, ko schi gaisma mums sludina. Ir diwi lihdsekli, sasneegt otro mehrki, t. i. lai sirdsapsinas pahrmetumus sew pascham apslehptu — weens ahrejs, otrs eekschejs. Pirmais muhs wed pee tahdeem darbeem, kuri nogreesch muhsu usmanibu no sirdsapsinas pamahzibam, kamèr otrais aptumscho paschu sirdsapsinu. Lihdsigi tam, kà zilweks diwejadâ wihsê war padarit sewi aklu pret teem preekschmeteem, kuri atrodàs wina azu preekschâ, t. i. waj nu nogreesdams skatu us ziteem wairak swarigeem preekschmeteem, jeb ari aptumschodams redseschanas organus, zaur ziteem kahdeem preekschmeteem — tapat ari zilweks war sew pascham apslehpt sirdsapsinas darboschanos, waj nu wisu sawu usmanibu greesdams us daschadeem darbeem, ruhpem, ispreezaschanam jeb ari paschu usmanibas organu aptumschodams. Ja ir runa par zilwekeem ar rupjàm jeb aprobeschotàm tikumibas juhtam, tad ar ahrejo ispreezaschanos daudsreis ir pilnigi peeteekoschi, lai sirdsapsinas leezibu isnihzinatu par winu dsihwes nekahrtibu; turpreti pee zilwekeem, ar tikumibas juhtàm, schahdi lihdsekli ir reti peeteekoschi.

Tautas medizinas leetâ.

Gluschi aismirsts ir palizis lihds schim weens muhsu tautas mantu arods: tautas medizina, lai gan winâ usglabajas dascha wisai deriga sina kà sinibai, tà etnografijai. Loti wehletos eepasihtees ar muhsu tautas medizinu un medizinu tautâ, zik ween tas buhs eespehjams, un sakràt tur iskaisitos graudus. Jaw pagahjuschâ wasarâ eesahku kraht sinas Kursemê, un schowasar gribu turpinat darbu, bet weenam jaw buhtu wisai masi panahkumi: lai waretu sawàkt wajadsigo daudsumu sinu, jakeras atkal pee parastà lihdsekla — jaluhds tschaklos tauteeschus palihgâ. Zeru, ka eewehrojot leelo intresi, kahda no muhsu tautas medizinas gaidama, zeen. tauteeschi atwainos, ka apgruhtinu ar sekoschu luhgumu.

Tagad wehl muhsu mahminam — tautas med. pahrsinatajàm — wairak brihwa laika, un tamdèl leelaka eespehja, sawàkt wajadsigas sinas. Tad nahks puku un seedu laiks, kur jaw no pascha pawasara mahminas sahk eewàkt derigus stahdus, sahles un pukites. Luhgtu tamdèl tos zeen. tauteeschus, kuri wehletos lihdsstrahdat, jaw pee laika usaizinat winas, lai apgahdatu no katràm sahlem kahdus 3—4 pehz eespehjas labus eksemplarus, no kureem waretu noteikt auga sinisko wahrdu. Schos eksempl. tad luhgtu nosperest, schahwet, — wisp. pehz eespehjas labi usglabatus man peesuhtit. Ja zeen. lihdsstrahdneeki pee laika paluhgs tikai, tad jaw gan, zerams, buhs eespehjams eewàkt pulku sahku. Lai waretu spreest, kahdâ mehrâ eespehj pee mums siniskà medizina isnihdet tautas medizinu, wajadsigas sinas ari par pirmàs stahwokli.

Sinas buhtu sastahdamas apmehram pehz schahdas programas:

Daschadi raksti.

Leeldeenu swehtku deenas Jerusalemê.

Jerusaleme ir un paleek preeksch mums, kristiteem, us wiseem laikeem eewehrojama weeta, jo sche muhsu Kungs un Pestitajs preeksch mums zeetis un miris un — augschamzehlees! Tadèl jaw wezôs laikôs tika westi sihwi un ilgi kari, lai scho swehto weetu atrautu paganeem un pahr to walditu paschi kristitee. Tomèr, deemschèl, panahkumi bija wahji: gan kristitee ilgaku laiku te waldija, tomèr swehtà weeta krita atkal paganu rokâs un schobaltdeen te ir Muhameda tizigee waldneeki.

Us Jerusalemi mehdz katru gadu tuhkstoscheem un atkal tuhkstoscheem swehtzelotaju aiszelot, tomèr it sewischki tikai wehlakôs gadôs swehtzeloschana tapuse dsihwaka, kamèr zeli us Jerusalemi tapuschi peeeetamaki, it sewischki no ta laika, kamèr Turki, 1866. g., no Jafas pilsehtas lihds Jerusalemei ustaisija zeetu brauzamu zeku. Jaunakâ laikâ tagad pat runà, ka te eetaisis dselszeku.

Ja putekli neteek sazelti, tad zelsch lihds swehtai pilsehtai naw nelabaks par daschàm atstatakam weetam Eiropâ, it sewischki Greekijâ. Bet ari paschâ Jerusalemê daudz kas pahrgrosijees. Kahda aptihrischanas sabeedriba gahdà par to, ka netihrumi no eelam teek aiswesti un ismestee gakas gabali neteek atstahti weenigi tikai suneem, lai tee tos notihritu. Schihdu bagatneeks Moses Montefiore 1866. g. isdewa prahwu sumu pilsehtas aptihrischanai un nu tagad eelas teek katru deenu mehstas. Par eelu apgaismoschanu un kahrtibu gahdajuschi Turku paschàs Kurdischs un Jarifs. Wineem japateizas ari par to, ka no 1856—1866. g. Jerusalemê tika atwehletas daudzas koschas buhwes, to starpâ it sewischki peeminama Kreewu milsigà buhwe ar basnizu un apmeschanàs namu un slimizu preeksch Jafas wahrteem. No buhwem, kas pehz 1867. g. usbuhwetas, stahw pirmâ rindâ swehtàs kapa basnizas leelais apalais tornis. Ilgi dehl scha torna buhwes kildojàs, kamèr uhdens straumem zaur wezà torna zaurumeem pluhda kapa basnizâ. Te leelknass Konstantins nehma leetu nopeetni sawâs rokâs un ar Kreewu naudu buhwi pabeidsa 1868. gadâ. Apakais, jaunzeltais tornis isskatas pateesi krahschni. Tahlak no jaunbuhwem buhtu peeminamas: patwersme preeksch spitaligeem „Jesus-palidsiba“, basnizina us Eljas kalna, usbuhweta 1868. g. un wehl daudz zitas labdarigas eestahdes un skolas.

No ta zeen. lasitaji nopratis, ka Jerusaleme wairs naw drupu kaudze. Turku semes widû atskan no Jerusalemes basnizu torneem tagad swinigas swanu skanas; te atrodas Kreewu, Frantschu un Austreeschu pasta waldes, Turku telegrafa eestahde, weesnizas, wihnuschi, apteekas u. t. t. Tikai te wehl truhkst labaka eelas bruga, uhdens wada un semes labaka eestrahdaschana pilsehtas apkahrtnê; it sewischki te wajadsetu kokus stahdit. Tas wiss buhs panahkams, kad us Jerusalemi sahks nahkt wairak swehtzelotaju, zaur ko ari wairak naudas pilsehtâ sapluhdis.

It sewischki ap Leeldeenam swehto pilsehtu apmeklet ir jo eewehrojami, jo schinî laikâ te swehtzelotaji sapluhst no wisàm pasaules malam, tà ka daschreis wairak nekà desmittuhkstoschi deewbihjigu lauschu sarodas kopâ, kur ne reti eet tàpat kà tirgû: speeschas, gruhstas, runà; daudzi swehtzelotaji ir pus badâ pamiruschi.

Wiswairak swehtzelotaju schurp atnahk no Kreewijas un Turzijas prowinzem. Wiswairak swehtzelotaji salasas jaw peeminetâ buhwê preeksch Jafas wahrteem, ko Kreewi taisijuschi. — Armeneeschi wiswairak sapluhst sawâ klosterî us Zianas kalna, kas stahw loti jaukâ weetâ.

Romeeschu-katolu leelajâ Franziskanu klosteris ap Leeldeenam ir pahrpildits ar Frantschu, Italeeschu un Wahzu swehtzelotajeem.

Galwenakee swehtki Leeldeenu nedelâ noteek swehtâ kapa basnizâ, kura, bes neskaitamàm basnizinam, pateesibâ apnem trihs daschadas basnizas, proti, ihsteno kapa basnizu, Kalwarijas kalnu un krusta atraschanas weetu. Sawâ laikâ iszehlàs ilgas un asas kildas par to, waj schahs minetàs weetas pateesi ir tahs, kur wezôs laikôs Golgata atradàs, kas tanî laikâ bija ahrpus muhra. Tomèr pehz wezu laiku stahstijumeem un pehz bibeles isskaidrojees, ka schi ir gan ta ihstenà weeta.

Milsigàs basnizas widû atrodas usbuhweta kahda sewischka ehka, ihstenà kapa basnizina un schinî atkal kapa-kambaris. Zaur schauru ee-eju war eetikt schinis knapâs telpâs, kur tikai kahdi zilweki war drusku apgreestees. Us Kalwarija kalnu jakahpj pa dascheem pakahpeneem. Ari sche basnizas widû pazelas altaris, kas stahwot us tahs weetas, kur Kristus krusts bijis semê eedsits. Lejpus schahs swehtàs weetas, drusku eesahnus, atrodas Greeku basniza, kas wisâs malâs seltâ ween laistas; tanî atrodas krahsaina swaigsne, kas, kà teika stahsta, esot semes widus punkts. Un wehl drusku tahlak us rihteem atrodas diwas basnizinas us tahm weetam, kur Kristus krusts atrasts un kurâ weetâ keisareene Helena, pirmis krusta atraschanas, Deewu peeluhguse. Bes tam te atrodas wairakas basnizinas, kas zeltas par godu daschadeem Jesus zeeschanas stahstu notikumeem.

Schinis nupat aprakstitâs weetâs swehtzelotaji salasas us Leelàs peektdeenas un Leeldeenu swehtku swineschanu. Swehtâ kapa basnizâ katrai kristigas tizibas schkirai ir eerahdita sawa weeta, kuru teesibas nedrihkst pahrkahpt. Bet Leeldeenu swehtkôs ir wisàm kristigas tizibas schkiram brihw, swinigi eet apkahrt pa swehtàs kapa basnizas telpam. Tà tad Leeldeenu swehtkôs te ir sewischki raiba kusteschanàs. Swehtzelotaji, pulzinôs sadalijuschees, eet garôs, raibôs gahjeenôs zaur swehtàm weetam. Schini deenâ te dsird deewkalpojumu noturam daschadâs pasaules walodâs. Tikai leelàm puhlem daschreis eespehjams lihds ar swehtzelotajeem nokkût lihds Golgatas weetai. Raibâs ugunis tur laistas augstais altaris; preesteri, muhki, ubagi un seeweetes te speeschas weens zaur otru garam, wisi gehrbuschees daschnedaschadâs raibâs drahnâs; katram no wineem pa diwàm swezem rokâ, tà ka atspihdums pee seltu isrotatàm seenam, greesteemjun zitàm leetam ir pateesi burwigi aisgrahbjoschs schinîs swehtâs weetâs. Turku saldati gahdà par kahrtibu, ka tee, kas pee swehtà altara nometuschees semê, Deewu peeluhgt, netiktu par daudz saspeesti. Debeschkigi atskan plaschajâs telpâs swehtàs dseesmas, kas te teek dseedatas. Druhsmeschanàs ir tik leela, ka daschreis paeet wairak stundas, kamèr no weenas swehtàs weetas teek lihds otrai.

It sewischku swineschanu isrihko Greeku-katolu basniza. Tas ir tà sauktais Leeldeenu-uguns brihnums. Leelajâ Greeku basnizâ, kas atrodas kapa basnizas eekscheenê, tik leela lauschu druhsma, ka atrodas galwa pee galwas. Daudzi ar strikeem peesehjuschees pee stabeem, lai netiktu projam aisrauti. Wisi ilgodamees gaida us brihnuma parahdijumos. Pehdigi sazelas pehrkonam lihdsigs trokšnis un starp tizigajeem rodas nemeeriga kusteschanàs. Augstà garidsneeziba aiseet, lai no swehtà kapa atnestu uguni, kas no debesim nolaidees semê. Tagad nu iszelas

1. Sahles. A) iſ apteeku ſahlem, kahdas teek tautâ leetotas, kahdai ſlimibai, kà ſagatawo un kà leeto? (peem. „lapſu ſahles“, „ſirds drapas“ u. t. t.) B) Lauku ſahles. a) kà ſauz? b) kad winas jalaſa, waj ſeedot, waj preekſch jeb pehz tam? c) kà uſglabà? d) kahdas ſtahdu dalas leeto: waj ſaknes, lapas, ſeedus? e) kahdai ſlimibai? f) kà ſagatawo? g) kà leeto? waj eenem eekſchâ waj maſgajas, jeb kà zitadi? h) zik ſtipras taiſa, zik reiſu deenâ un zik ilgi leeto?

2. Dabiſkee (fiſiſkee) lihdſekli. Uhdens; waj dod ihpaſchôs gadijumôs dſert karſtu, aukſtu? Wannas? Pirts? „Saru pehrſchana“? „Brauziſchana“, „reebſchana“; „uhku zelt“, „mutes raudſiſchana“ u. t. t. Waj leeto peem. karſtu keegeli pee kahjam waj kruhtim, ledu pee galwas waj aukſtu uhdeni, ſeki („no kreiſâs kahjas“) ar pelneem waj ſeepem pee kakla, ſahlitu uhdeni u. t. t. Kà un kad leeto?

3. Puhſchkoſchana, wahrdoſchana, kurâ apgabalâ ta wehl uſglabajuſês, un kahdâ mehrâ? Kà wina teek iſdarita? a) waj tikai „aprunà“? un ko aprunà („apwahrdo“), — waj ſlimo weetu, waj dſeramo uhdeni? jeb b) ari brauka pee tam, jeb c) dod ko dſert waj maſgatees, kwehpina, dod kahdu wirwes gabalinu waj deedſinu apſeet, neſat u. t. t.? Waj aiſdſen ſlimibu zaur baidiſchanu? (peem. drudſi.) Waj glahbj grahmatu uſleekot? Kà ſauz zilweku, kas zitu no kahdas kaites glahbj? Kà ſauz zilweku, kas zitam kahdu kaiti uſbur? (burwi, raganu, laumu, ſpihgonu, ſawneeku, ſinteneeku, ſihlneeku, waj zitadi?) Kà ſchee burwji ſawu mahkſlu iſdara? Kahdu „ſeedu“ (atmakſu) dod „glahbejam“?

4) Aſinu jeb ahderes laiſchana: a) waj ta wehl kur iſplahtita? un kahdâ mehrâ? kam dod aſinis laiſt? iſ kahdas weetas laiſch? pee kahdàm kaitem? zik beeſchi? zik daudſ aſinu mehdſ nolaiſt? b) waj leek „bankas“, „ſchrepes“ jeb „radſinus“? pee kahdàm kaitem, zik daudſi, kahdâ weetâ? c) waj leek ſauſâs bankas? kur? zik? d) waj leek dehles? zik? kur? kad? waj iſſchkir lizejs jeb kaudis paſchi, kahdâ gadijumâ jalaiſch ahdere, kad bankas, kad dehles, jeb ne-iſſchkir, t. i. ko eedomà, to dara?

Ari ſinas par ahrſtu, feldſcheru un apteeku ſkaitu un darboſchanos man buhtu loti wehlejamas.

Uſſtahdità programa naw pilniga, bet katrs zeen. ſinu eeſuhtitajs jaw waretu to pehz wajadſibas papildit.

Zeru, ka tſchaklee tauteeſchi neleegſees kertees pee darba, bet katrs pehz eeſpehjas pabalſtis ſcho darbu. Sinas un ſahles laipni luhgtu eeſuhtit lihdſ nowembra beigam ſchini gadà „Auſtruma“ redakzijà.

P. Kalninſch, stud. med.

No eekſchſemes.

a) Waldibas leetas.

Widſemes, Kurſemes un Igaunijas konſiſtorijam, zaur Wiſaugſtaku pawehli no 25. febr. ſch. g. noteikts, ka winu laizigee un garigee peeſehdetaji turpmak zelami un apſtiprinajami tikai uſ 3 gadi, pehz kam winus war atkal zelt no jauna.

Preekſch juhrmalas peldes weetam iſdoti jauni buhwes noſazijumi, kas nodrukati „Widſ. Gub. Aw.“

Tſchinôs paaugſtinati: pehz nokalpoteem gadeem par hofrahteem: Terbatas mahzibas apgabala laukſkolu direktors, kolegiju rahts Pauls Pokrowſkis un Terbatas weterinar-instituta profeſors Ludwigs Kundſinſch.

Peterburga. „Senata awiſê“ top ſinots, ka 51 perſona tapuſchas atlaiſtas iſ Kreewijas pawalſtneezibas, kuras bijuſchas waj Wahzeeſchu waj Ebrejeeſchu tautibas, to ſtarpâ filoſofijas dakters Rudolfs Harnaks, bijuſchais Peterburgas mahzitajs Dobers, daſchas mahzitaju atraitnes ar behrneem, arkitekts Ekkarts, tirg. dehls Aleksanders Daziaro ar behrneem, ſkolotajs Fiſchers ar behrneem un ziti. (Sud. G.)

Terbatas mahzibas apgabala zirkularâ no 15. marta ſch. g. teikts, ka wiſâs elementar ſkolâs mahzibas japadod weenigi Kreewu walodâ, jo mahtes walodas iſleetoſchana, kà paliga waloda, ne-eſot neko lihdſejuſe, bet gan kaitejuſe un tapèz atmetama, iſnemot baſnizas dſeeſmas un tizibas mahzibu.

Kuratora zirkularôs noteikts, ka ſkolu preekſchneekeem turpmak jaeeſneedſ ſtundu rahditaji tuhlit ſkolas ſahkumà, pee kam wahzu walodâ mahzamee preekſchmeti ja-apſihme ar krahſainu tinti.

Widſemes gubernas waldê peenemts par darbweſcha paligu kol. ſekr. Georgijs Hoſtenko, Smolenſkas gubernas waldes eerehdnis.

Pehz Wiſaugſtaki apſtiprinatas walſtspadomes nolehmuma Talſu un Bauſkas zeetumi atzelami un to weetâ eetaiſami areſtantu polizijas nami.

Baltijas domenu pahrwaldê eezelts kol. aſeſors Roſentals par wezako topografu.

Peterburgâ, 12. aprilî. Muhſu ſuhtnis Liſabonê, Fontons, eezelts par ſuhtni Bukareſchtê Hitrowa weetâ, kurſch pahrzelts par ſuhtni uſ Liſaboni.

— „Nowoje Wremja“ ſino, ka majâ tapſchot noſlehgts tirdſneezibas lihgums ſtarp Kreewiju un Kihnu.

Wiſâs tautas apgaiſmoſchanas miniſtrim padotâs mahzibu eeſtahdês, kà Peterburgas laikraſtſi ſino, ſkoleneem buhſchot mundeers jawalkà.

Strahdneeku apdroſchinaſchanas likums pret nelaimes atgadijumeem eſot ſaſtahdits, kuru finanzminiſtris eeſneedſis Walſts padomei dehl apſpreeſchanas. Juſtiz- un eekſchleetu miniſtri iſſazijuſchi ſawu peekriſchanu.

Eekſchleetu miniſterijas medizinal departamentâ ſchimbrihſcham nodarbojas ar likumu preekſchlikumu, pehz kura buhtu ahrſteem wiſâs walſts eewehrojamakâs pilſehtâs jatur diſchuras. Pehz ſchi preekſchlikuma pamata likumeem buhtu wiſâs ſchinìs pilſehtâs wiſeem praktiſejoſcheem ahrſteem peenahkums, pehz kahrtas turet naktsdiſchuras, nakti wiſus ſlimneekus, beſ kautkahda iſnehmuma, ſanemt un palihdſet zaur padomeem un ja taptu uſaizinati, eet pee ſlimneeka uſ mahjam. (Sud. Gaſ.)

No Peterburgas. Tautas apgaiſmoſchanas miniſtrija, eewehrodama daudſkahrtigos nelaimes atgadijumus zaur ſchaujameem rihkeem, atgahdina wezakus, ruhpetees par to, ka lai behrneem nenahktu ſchaujamee rihki rokâs. Par brihdinajumu ir peemehram peeweſti loti daudſ tamlihdſigu nelaimes atgadijumu.

Peterburgâ, 10. aprilî. Pehz kahda ſchodeen iſlaiſta likuma Peterburgas, Maſkawas, Widſemes, Kurſemes un Igaunijas ewang.-luteranu konſiſtoriju preekſchneekus turpmak uſ eekſchleetu miniſtra preekſchlikumu eezels pats Keiſars, kad preekſchejais eepreekſch ar generalkonſiſtoriju buhs weenojees par eezelamo kandidatu.

— Wirsinſpektoram palkawneekam Wendricham uſdots, iſmeklet pehdejâs deenâs notikuſcho Baltijas dſelſszeka brauzeena ſadurſchanàs leetu.

Peterburgâ, 14. apr. Wiſàm kara ſpehka dalam gwardês un armijâ pawehlets, generalfeldmarſchala leelknaſa Nikolaja Nikolajewitſcha Wezakà nahwes dehl neſat ſehru krahſas 3 mehneſchus ilgi.

b) Original-ſinojumi.

Wehſtule no Ramkas. Ramkas walſts jeb pagaſts peeder pee Jaun-Peebalgas, tapèz tai ar Jaun-Peebalgu ir kopiga baſniza un draudſes ſkola, bet ſewiſchka pagaſta teſa un pagaſta walde. Tagad mehs, Ramzeneeſchi, waram preezatees par jaunàs pagaſta teſas un waldes rihkoſchanos, kà ari par tagadejà rakſtweſcha Miſin kunga ruhpeſchanos walſts un winas eemihtneeku labâ. Neleelais Ramkas pagaſts jo ruhpigi gahdà par jaunàs paaudſes iſglihtibu, jo to ween jaw peerahda diwi leeli un ehrti eerihkoti ſkolas nami, kur katrâ pa diwi ſkolotaji, tà ap kahdu 60 un 70 behrnu iſglihtibu jo ſekmigi ſtrahdà. Abi ſkolotaji ir Tehrauda ſeminara audſekni, Kurſemneeku un Ehrmana kgi. Pehdejais, Ehrmana kgs, jo dſiti ir iſpelnijees pagaſta lozekku atſinibu. Sinams, winſch ari ir kreetni ſweedrus lehjis, ruhpedamees gan par wairakbalſigu dſeedaſchanu, weeſigu dſihwi un teatra ſpehleſchanu. Godam japeemin Ramkas pagaſta lozekli. Tee negahdà tikai ween, ka ſkolas top labi apkoptas, bet ka ari winu ſtrahdneeki, ſkolotaji, dabùn peeteekoſchu algu. Protams, ka ſkolas tad ari uſ labakà pakahpeena atrodas. — Apgehrbu Ramzeneeſchi wairak mihko paſchauſtu nekà pirktu un tapèz jaunawas un jaunekli zenſchas zits par zitu un zita zitu pahrſpèt. Tik janoſchehlo, ka pehdejâ laikâ ſche ſtarp jauneem ir eeweetees nelabs dihglis — partijas gars. — Seme Ramzeneeſcheem ir no wideja labuma un raſcha alaſch peeteekoſcha. Weetam ſtiprs mahls un pleens, weetam atkal weegla ſmilts un olſch. Semi Ramzeneeſchi apmehſlo peeteekoſchi. Dſen duhnas un truhdus uſ tihrumu un wed mahjâ ſkujas, zinus un pakaiſchus preekſch lopinu ſtrejam. Pa leelakai dalai ſemi apar ar ahrſemes arkleem. — Pirmee pirzeji ſemi ir lehti eepirkuſchi, bet wehlakajee deeſgan dahrgi. — Lopkopiba ſche atrodas uſ wideja ſtahwokla. Ziti jo ruhpigi uſ to luhkojas, bet ziti wehl to newar eeſkatit, ka uſ ſcho ſaimneezibu buhtu nopeetnaka wehriba jagreeſch. Leekas, ka Ramzeneeſchi uſ biſchkopibu ſahk leelaku wehribu greeſt, jo daſcha laba ſaimneeka dahrſâ wairak kà pa deſmit biſchu ſaimes atrodas. Ar dahrſkopibu ſtahw ſche tà pawaligi. Atrodas gan dahrſi, bet truhtſt ſekmigas kopſchanas. — Linu audſinaſchana ſche ſtahw uſ labakà pakahpeena. Gandriſ wiſi ſchejeenes linu audſinataji iſgatawo baltgalwjus. Pee baltgalwju iſgatawoſchanas gan wairak darba ir, bet to teeſu atkal wairak pelnas. — Iſtabas Ramzeneeſchi mihl ſpodras un tihras. Mahjas mahtes un tehwi ir weeſmihligi lautini un labpràt mihl ar weeſi jo ſirſnigi iſrunatees. Uſtizas weeſam wiſu, tikpat ſawas ruhpes un behdas, kà ari preekus. E—s.

No Jaun-Peebalgas. Marta mehneſcha beigâs ſchejeneeſchi jo ſahpigi ir peemekleti no uguns grehkeem. Ormanu zeematâ weenâ deenâ nodega ſeptinas ehkas. Uguns zehluſês no dſihwojamàs iſtabas ſkurſtena. Ari pulka mantas un lopu bariba pahrwehrtàs pelnôs. — Neilgi pehz tam nodega Jaunſem gruntneekam rija. Uguns ſche, kà runà, eſot zehluſês zaur neapdomigu apeeſchanos ar ſehrkozineem. Saudejums — kas ſneedſas tuhkſtoſchôs, jazeeſch ſchejeenes ſawſtarpejai ugunsapdroſchinaſchanas beedribai. — Pehdejâ laikâ ſchejeeni un apkahrtni jo naigi „garnadſchi“ apzeemoja, — gan kahdu kumelinu peekopdami, gan ari kahdu ragainiti — gowtinu iſ kuhts iſweſdami, bet, paldees Deewam, zaur uradnika Rundeka kga zihtigu pehdu dſihſchanu, weens no bandas lozekleem, P., ir peenahkts un apzeetinats. — Kahdam muhſejam, pahrrobeſchâs buhdamam, kahdâ krogâ eemihlejees kahda zeka gahjeja bruhnais, un tapèz to peeſehjis pee ſawàm ragawam un eedomajees, pawiſinatees, bet ſche wihram wihlees, jo drihſumâ bruhnà ihpaſchneeks bij uſgahjis, ka ſcha pajuhga truhkſt. Pakalmeklejot, pehz kahdàm ſtundam wiſinatajos nokehruſchi un par tik laba darba padarijumu ar pahtagu to „apglahſijuſchi“. —ķis.

No Wez-Peebalgas. Wez-Peebalgai ir no miniſterijas apſtiprinati ſawſtarpejas ehku apdroſchinaſchanas beedribas ſtatuti un tikai labprahtigi ſaſtahdijuſês kruſas apdr. beedriba. Marta mehneſt tika beedriba uſ generalſapulzi diwreiſ ſaukta, bet nebija wajadſigais beedru ſkaits atnahzis un tikai 30. martâ wareja, uſ treſchàs reiſes ſaukumu, pilnigu ſapulzi noturet. Lai nebuhtu wairak reiſas jaſtaigà un deenas japakawe, tad kruſas beedribas pilna ſapulze teek weenâ paſchâ deenâ notureta. Uguns apdr. beedribas ſapulzei bij agrak 502 beedru, tee 2 beedri ir no beedribas iſſtahjuſchees, tà ka tagad wehl ir 500 beedru, kas nem dalibu ari pee ſapulzem. Schoreiſ generalſapulzê no agrakajeem ſtatuteem daſchi punkti, kurus beedri atſina par newajadſigeem waj nederigeem, tika pahrlaboti un daſchi tika peenemti pawiſam no jauna. Tad wehl walſts wezakais lika preekſchâ par zitàm walſts ehkam, kas peeder neween ſaimneekeem, bet wiſeem galwas naudas makſatajeem kopâ, kà: walſts mahja, daktera mahja, magaſina un wiſas ſkolas. Par ſchahm mahjam katru gadu eſot jamakſà gandriſ kahdi 400 rbl. apdroſchinaſchanas naudas pilſehtu beedribâs. Waj nebuhtu labaki, ka tahs uſnemtu paſchi ſawâ beedribâ un ja nahkot laimigi gadi, ka no ſchàm mahjam neweena nenodeg, tad par ſcheem gadeem paleekot paſchu beedribai labs naudas kapitals. Ar ſcho preekſchlikumu wiſi bij meerâ un minetàs ehkas tika uſnemtas ſawſtarpejâ uguns apdr. beedribâ un wiſi ſtatuti tika eeſneegti no jauna miniſterijai preekſch apſtiprinaſchanas. Pehz tam tika ſpreeſts par kruſas apdr. beedribu. Kà jaw mineju, kruſas beedribai lihdſ ſchim nebija apſtiprinatu ſtatutu; tagad iſwehleja no wiſeem ſeptineem Wez-Peebalgas pagaſteem, no katra pa weenam, lai ſaſtahditu ſtatutus, kas tad tiks eeſneegti waldibai apſtiprinaſchanai. Te japeemin, ka Wez-Peebalga ir eedalita 7 pagaſtôs. — Pirmais atkuſnis, kas bij februara mehneſi, gan daſchus pamudinaja, drihſaki nobeigt ſeemas darbus, lai aramâ laikâ wairs nekawetu ſemes darbu; jo domaja, ka buhs tahds pats agrs pawaſaris, kà pehrnajâ gadâ. Bet ſchogad nu ſtipri peewihlàs. Nu jaw weſelu nedeku ſeema garaka nekà pehrnajâ gadâ un ſneega wehl deeſgan daudſ. Tas ſkaidri redſams, ka ſchogad preekſch Jurgeem muhſu widû nedabùs art. — Druſku gribu peemmet par muhſu draudſes mahzitaja uſzihtibu wina darba laukâ. Deewgaldneeku mahzibâ jaunektus un jaunawas mahzitajs, puhles netaupidams, nem diwreiſ. Tahs meitas, kas ſchogad pehz Jurgeem tiks mahzitas 2½ nedelas, jaw tika preekſchmahzibâ nemtas preekſch ſeemas ſwehtkeem, un tee puiſchi, kas nahkoſchâ rudenì tiks 2 nedelas mahziti un eeſwehtiti, ir tagad, no 1. aprila, preekſchmahzibâ. Beſ tam mahzitajs notur it pahrſwehtdeenas kahdôs 5 ſaeeſchanas kambarôs pehzpuſdeenas Deewkalpojumu. Lai Deews uſtur ilgi uſzihtigo draudſes ganu! . . .

No Klawkalnes, Skujenes draudſê. Uſ Klawkalnes ſemes ir 51 maſgruntneeks, tà ſaukto „ſpundeneeku“. Semes wineem, iſnemot diwus, ir katram 15 puhrweetu. Tee diwi jaw preekſch ſpunſchu ſemes (участокъ) daliſchanas bija mahjas uſtaiſijuſchi, tadêl wineem mahjas gruntsdalas ir wairak peedalitas; beſ tam wehl diweem ir 30 puhrweetas ſemes, tadêl ka ta loti praſta. Katrâ mahjâ dſihwo pa 2—3 peeauguſchi zilweki un waſarâ apſtrahdà ſawu ſemiti, iſſehdami 1—2⅓ puhri rudſu, 3—5 puhri auſu, 1—2 puhri meeſchu, ¼—1 puhri linu, 4—8 puhri kartupeku, kà nu katrs war, tura 1 ſirgu, 1—3 gowis, kahdas aitas, 1—5 wiſtas. Walas brihſchôs eet

---

neſchehliga ſpeeſchanàs, jo katrs grib buht tuhlit pirmais, kas ſawu ſweziti aiſdedſinatu pee ſwehtà uguns, ko preeſteri atnes no Kriſtus kapa.

Pahrejâs Leeldeenu ſwehtku deenâs ſwehtajâs weetâs iſrihko tikai maſakus gahjeenus un notura deewkalpojumu, tà ka ſwehtzeļotajeem atleek laika, apſkatit daudſas zitas Jeruſalemes eewehrojamas weetas. Starp tahm it ſewiſchki teek apbrihnota klinſchu baſniza. Te atrodas ſwehtà klints, muhſchigi weza ſwehta weeta, par kuru teek ſtahſtitas wiswiſadas teikas. Te eſot Abrahams un Melkiſedeks upurejuſchi; te uſglabajees deribas ſchkirſts; te, ſchini klinti, kuru Jehkabs reiſ ſwaidijis, ſtahwejis weenigà Deewa wahrds, kuru nedrihkſteja iſrunat; ſchajâ weetâ wiſpirms atſkaneſchot pirmàs baſunu ſkaņas paſtara deenâ. Uſ ko tik katra ſwehtzeļotaja tizigais prahts dſenas, to wiſu winſch war uſmeklet ſchini ſwehtà pilſehtâ.

Leeldeenu ſwehtku ſwineſchana ſwehtajâ kapa baſnizâ zilweku tà nogurdina, ka katrs dara labi, ja pehz tam iſeet ahrpus pilſehtas atſpirdſinatees. Eeſim tagad zaur Stefana wahrteem, pa ſtahwo Morijas pakalnu lejâ, tad mehs atrodamees Joſafata eelejâ, kahdâ knapi trihsſimts ſolu platâ grawâ, zaur kuru tek upite un eet brauzams zelſch zauri, wakarôs eerobeſchots no pilſehtas, rihtôs no Eljas kalna un no „Duſmibas kalna“, kas tadêl tà eeſaukts, ka te wezôs laikôs ſtahwejis paganu deewekla Moloka altaris. Garam Marijas kapam ejot zelſch eet uſ Getſemanes dahrſu, kas atrodas pee Eljas kalna kahjam. Schis dahrſs tagad peeder Franziſkaneem, kuri ap to aptaiſijuſchi muhri un tani uſbuhwejuſchi baſnizinu, kà ari wiſu dahrſu uſkopuſchi loti glihtu. Zaur kahdu ſchauru ee-eju war eetikt dahrſâ, — maſâ paradiſê, pilnâ pukem, kas ſawu ſmarſchu tahlu jo tahlu iſplata. Ir kahdi aſtoni eljas koki, no kureem ſaka, ka ſem teem Jeſus eſot ſehdejis un atpuhtees; ſchos kokus wiſadeem mahkſligeem lihdſekleem ilgu laiku uſtureja no iſnihkſchanas. Eljas koka ſarus un puku puſchkus tur pret mehrenu makſu iſdala ſwehtzeļotajeem, kamèr koku un augļus no Getſemanes kokeem brihw iſleetot tikai ſwehtàm wajadſibam. Ar ſcha dahrſa koku elju apgaiſmo ſwehto kapa baſnizu. Ne wiſs dahrſs ir no muhra eeſlehgts; nahwes baiļu weeta, ta weeta, kur Jeſus mahzekļi bija eemiguſchi, kà ari ta weeta, kur Judas muhſu Kungu nodewa, atrodas ahrpus muhra.

Wehl jaukaka weetina, nekà Getſemanes dahrſs, atrodas uſ Eljas kalna un Betanijâ. No Eljas kalna jauks kahju zelinſch wed lejup uſ Betaniju, uſ ſkaiſtàs grehzneezes dſimteni, kuram tas Kungs peedewa, tadêl ka wina bija mihļojuſe. Tagadejais zeems ſaſtàw tikai iſ kahdàm pahra nabadſigàm buhdinam. Swehtzeļotaji te apmekle pa leelakai dalai tikai to mahju, kura peederejuſe Magdaleenei un kurâ, kà ſtahſta, Jeſus ſawâ paſemibâ atrada laipnu uſnemſchanu, ko winam leelà pilſehta leedſa, un beſ tam wehl alu, kurâ miruſchais Lazarus tika uſmodinats. Tahlak uſ Betſagas un Jerikas puſi iſpoſtitee lauki rahda, ka te reiſ bijis ſeedoſchs apgabals.

Neapſwerami atlihdſinoſchi un preekſch tizigàm ſirdim peewelkoſchi ir iſzeļojums lihdſ Betlemei. Pa leelo karawanu zeļu uſ deenwideem eedams, zeļotajs nonàk Elijaſa kloſterî, kas atrodas jaukà weetâ, un tad, Raeles kapam garam, uſ Kriſtus dſimſchanas weetu. Schi pilſehta atrodas jaukâ, augļigâ apgabalâ, uſ diweem pakalneem, kas zaur eeleju ſchkirti weens no otra. Kamèr Jeruſalemes rihtu puſe ir palaiſta, poſtaſcha, tamèr te atrodas kupli wihnu dahrſi, wihgu un oliwu meſchini, ſakas plawas un ſeedoſchi lauki. Wezà Dawida ganu pilſehta ir ſawu wezo ſlawu uſtizami uſglabajuſe.

Swehtzeļotaji wiſi dodas uſ leelo Marijas baſnizu, kura uſbuhweta wirs tahs weetas, kur Kriſtus peedſimis. Te ir tapat kà kapa baſnizâ, Jeruſalemê, katrai kriſtigas tizibas ſchkirai eerahdita ſawa weeta. Apakſch baſnizas atrodas no marmora uſbuhweta ſilites baſnizina, kas teek lampam apgaiſmota. War gan domatees, ka ari te netrukſt altaru un baſnizinu, kas zeļtas muhſu Peſtitajam par godu; zeļotajeem pat rahda wehl ganu lauku un alu uſ klajuma.

Sche Betlemê pa paradumam beidſas ſwehtzeļotaju zeļſch, jo wini mehdſ wiſpirms zeļot uſ Jeruſalemi un tad no ſchejeenes atpakaļ uſ Joſi, no kureenes ar kugi dodas atpakaļ uſ ſawu dſimteni.

Daudſi, atpakaļ zeļodami, wehl apmekle Nazareti. Sche walda loti leela netihriba un nekahrtiba. Sche it ſewiſchki eewehrojama Marijas paſludinaſchanas baſniza, kas uſbuhweta tani weetâ, kur engelis Marijai paſludinajis leelo Deewa ſchehlaſtibu. Tuhlit pa kreiſai rokai pee ee-ejas nokaras no greeſteem kahds gabals no ſtaba, pee kura Marija atſpeeduſês, dſirdedama engeļa wahrdus. Greeku katoļi buhwejuſchi ſewiſchku paſludinaſchanas baſnizu, ſlawenàs Marijas akas tuwumâ, kur Marija buhs daudſreiſ ſtahwejuſe un uhdeni ſmehluſe lihdſ ar zitàm jaunawam.

No Nazaretes kalna gala war redſet deenwidus Karmela kalnu, uſ rihteem Tabora kalnu, ſeemeļauſtrumôs milſigo Hermona kalnu.

Uſ Nazaretes kalneem Jeſus ſawâ laikâ ſtahwejis un warbùt domadams luhkojees uſ juhru. Te winſch warbùt buhs domajis, uſ juhru luhkodamees, ka pehz ſihweem kruſta kareem nahks laikmeļi, kurâ ſem kriſtigas mihleſtibas karoga wakaru ſemes iſeet uſ meerigàm uſwaram, beſ aſins iſleeſchanas un ſobena ſchwahrdſinaſchanas. —neeks.

Kahda ſawada petroleja leeſchana lampâ.

Kahds N. walſts gruntneeks, redſedams, ka ziteem wina kaimineem ir galda lampas, — ari reiſ few bij tahdu eegahdajees. No bodes mahjâ pahrbrauzis, winſch weizigi ſahk rihkotees, waj ta buhs deriga un waj naw zaura. Neſinadams, pa kuru weetu lampâ petrolejs jalej, wihrs ſahk leet pa zilindra galu. Sinams, petrolejs ne-eetezeja wis lampâ, bet wiſa porzija lehjejam apſchkaidija rokas un galdu. Wihrs leelâs bailês — leelas ruhpes par ſuhri pelnito un welti iſdoto graſi, ka zauru lampu nopirzis — tapèz mudigi uſ tuwumâ klaht eſoſcho dehlu teiz: „Janzi, juhdſ mudigi dſeltaino ilkſis — lampa zaura, wed to uſ bodi atpakaļ!“ Pa to ſtarpu, kamèr tehws ar jaunako dehlu ſirgu juhdſ, eenàk otrs dehls, kas jaw weenu ſeemu ſkolâ bijis, tas noſkahrſt, kas par wainu, atſkruhwè lampu un eelej pareiſi petroleju. Maſee brahli, to redſedami, teiz: „Peter, lej pa trubinu, tà kà tehws!“ Tehws, eenahkdams, redſ, ka lampa naw zaura un teiz: „Ja, ja, behrni ſkolâ jaſuhta!“

E.

pee apkahrtejeem saimneekeem pa beenam, nedekam strahdat, kur nu darbu dabu; wini pelna seemâ pa deenu 25—30 kapeikas, wasarâ 50 kapeikas, kad ar sirgu eet, kà aramâ laikâ, tad rubli. Kas godigi dsihwo, tam naw wiß wajadsigs kà saimneeka puischam mirkt, waj leetus, waj saule spihd. No wineem ari ir 2 kaleji, 2 dreimani, 3 skroderi, 2 galdneeki. Semi gandriß wiß apstrahdà ar to paschu schejeenes arklu un egku saru ezescham. Saimneezibas ehkas ari katram ir wisas, isnemot kahdus. Leelakôs swehtkôs eeraudsiß ari kahdai no masgruntneeku laudawinam zepuri galwâ, ahdas zimdus rokâ, sprahdsi apkàrt, kamaschas galoschâs u. t. t. Tamboret ari jaw gandriß wisas prot; no Schihda wairs naw japèrk tambori, peeteek, kad tik adata un deegi. Vigupu J.

No Aijascheem, Lehdurgas draudsê. Aijaschu pagasts sastàw no 17 waku un 4 kwotu mahjam. Waku mahjas sahka pahrdot ap 1864. gadu par mehrenu zenu. Bet toreisejee saimneeki neweens sawu mahju ne-eepirka, klausidami eerunam: „Semi neweens uß dsimtu nenopirks, ta tik ir tahda semneeku mahnischana; tadèk wiß tagadejee gruntneeki ir eenahzeji no ahrpagasteem. Tee, kas sawas mahjas agraki eepirkuschi, ir muischai jaw ismaksajuschi, bet kas wehlaki pirkuschi, teem maß zeribas, sawas mahjas nopirkt. Dascha mahja jaw ir trescha ihpaschneeka (pirzeja) rokâs. Ar mahju buhweschanu ir Aijaschneeki kreetni zihtuschees, tagad drihß katram ir jaunlaiku ehrbegi un zitas ehkas pehz jaunakas modes, ar schindelu jumteem. — Pagasta skolu zehla 1877. gadâ, kurâ skolotajs Balod kgs lihdß schim laikam ispildija skolotaja un skrihwera amatu. Bet tagad, pehz jaunu teesu reformam, Aijaschu pagasts tika peeweenots pee Lehdurgas pagasta. Tà tad sewischki skolotaju ween usturet, nahkas masajam Aijaschu pagastam gruhti. Kà domajams, uß preekschu buhs skoleni jawada Lehdurgas pagasta skolâ. — Laikrakstus pee mums lasa 2 „Mahjas Weesus" 2 „Balss" un 1 „Baltijas Wèstneß", tà ka isnahk ik uß 40 eedsihwotajeem 1 laikraksts! — Weesigu sadsihwi jaunà paaudse isrihko paschu mahjâs, kura ir deesgan peeteekoscha. Krogâ jaunà paaudse maß eeronas, tadèk ari uß preekschu krodsneekam wairak kà simts rublu no rentes atlaists. — Ahrstu sinâ Aijaschu pagasts ir kreetni apbalwots: diwi wetschi un trihs wezenes nodarbojas ar puhschloschanu un beß tam wehl ir kahds eeslawets „swehtais awots", kur daschreiß slimibas teek masgatas un awots apseedots.

Censaits.

No Dikleem. Puhpolu swehtdeenâ tika schahs draudses mahzibas behrni, puischi un meitas, weenkopus eeswehtiti. No mahzitaja muischas lihdß basnizai behrni nahza dseedadami. Pehz beigteem Deewa wahrdeem mahzitajs behrneem dahwaja masas peeminas. Kads baznicens.

No Zeßwaines apkahrtnes mums teek sinots, ka tur seemas sehja dodot semkopjeem gluschi wahjas zeribas. Eesehtee rudsu lauki pa leelakai dalai esot melni. Reteem tik lauki redsami salgani. Sneega sche esot wehl deesgan; ari zeli isschkihduschi. E. S.

No Wilnas. Puhpolu swehtdeenâ, 14. aprilî, muhs loti pahrsteidsa kahds nelaimes atgadijums Wilijas upê, ar twaikoni brauzot. Zaur stuhrmana neusmanibu twaikonis aiskehràs aiß plosta tauwas, tà ka tas apsweedàs un kahdi 16 zilweki eekrita uhdenî. No nelaimigajeem slihkoneem 4 isglahbàs peldedami, bet 12 personas palika upei par upuri. Jt sewischki noschehlojams kahds suhrmanis, kursch meitu un dehlu pasaudeja paschôs jaunibas gadôs. Stuhrmanis, kas pats glahbàs peldedams, saukts pee likumigas atbildibas. Schodeen, 15. aprilî, es staigaju gar upmalu. Twaikonis wehl stahw, apsweedees, upê. Lihdszeetibu juhtu ar teem zilwekeem, kurus redseju upmalâ stahwam un asaras slaukam. — Schajâs deenâs kahdai kundsei winas audschu meita issagusê 4000 rbl. un ar sawu bruhtgamu aisbehguse. Polizijai stingri pakalmeklejot, wini tikuschi sakerti Suwalkôs, bet no naudas bijuschi jaw labu sumu patehrejuschi. J. D—ne.

c) Baltijas notikumi.

Widsemes sawstarpejâs ugunsapdroschinaschanas beedribas manta pagahjuschâ darischanu gada (1889./90) beigâs bijuse 208,042 rbl. 81 kap. leela. No apdroschinaschanas premiju sumas winai atlizees 35,746 rbl. 99 kap. Darischanu gada beigâs winâ ihpaschumu bijis apdroschinats par 29,925,496 rbl. Pa wisam bijuschas apdroschinatas 3240 ehku kopibas ar 44,077 ehkam, starp tahm Widsemes Latweeschu dakâ — 23,376 ehkas un Igaunu dakâ — 20,701 ehka. Beedribai wajadsejis atlihdsinat: Latweeschu dakâ par 85 ugunsgrehkeem 41,467 rbl. 81 kap. un Igaunu dakâ par 103 ugunsgrehkeem 79,900 rbl. 29 kap., kopâ par 188 ugunsgrehkeem 121,368 rbl. 10 kap.

Baltijas skolotaju seminarâ par skolotaju peenemts kol. asesors Wasilijs Nowikows, lihdß schim skolotajs Beloseras garigâ skolâ.

Bikeru draudsê Puhpolu swehtdeenâ, 14. aprilî par mahzitaju eewests no Widsemes konsistorijas iswehletais un apstiprinatais mahzitajs Rottermunds.

Stopinu muischâ, kà „W. G. A." sino, Widsemes gubernators atwehlejis Rigas 2. gildes tirgotajam Zelmam usstahdit suta katlu winam peederoschâ gipsa fabrikâ.

Walmeerâ Elisabetei Gaike atlauts atwèrt weenklasigu elementarskolu meitenem.

Terbatas weterinar-instituta kahrtejam profesoram Eischenam Semmeram nospreesta pehz 25 gadu nokalposchanas 1400 rbl. leela pensija, beß ikgadejas algas, kamèr tas wehl deenestâ.

Terbatas amatneezibas isstahde, daschadu gruhtumu dehl, atzelta uß nahkoschu gadu.

Terbatà Rigas apgabala teesas nodatas sehdê 11. aprilî mahzitaju Josu noteesaja uß 4 mehneschu atzelschanu no amata.

No Werowas laukſaimneezibas isstahdes, kuru noturès schinî gadâ 21., 22. un 23. junijâ, uß tureeni suhtitee lopi un zitas leetas, kà iß Peterburgas sino, tiks pa Widsemes dselsszeku atpakaļ par welti westi.

Jelgawas realskolà maksa wisâs klasês paaugstinata par 5 rbl., no kureem krahs kapitalu jauna skolas nama buhwei.

Tukumâ Martai Ekman atlauts atwèrt weenklasigu elementarskolu puiseneem un meitenem.

Baldones peldu nodokłus nems weenigi preeksch peldu polizijas ustureschanas, kas notiks no 15. maja lihdß 15. augustam, pa 50 kap. no katra zilweka. Nodokli nebûs jamaksà tahdeem, kas stahw kahdâs deenesta darischanâs un tahdeem, kas te usturas ne ilgak par 3 deenam. Nodokłu sanemschana usdota Jelgawas-Bauskas aprinka polizijas waldei.

d) No zitàm Kreewijas pusem.

Par Keisariskàs Augstibas Leelknasa Tronamantneeka zelojumu peenahkuschas pa telegrafu schahdas sinas:

Londonâ, 15. (27.) apr. Wina Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantneeks sweiks nonahzis Nagasakâ un tika tur swinigi sagaidits.

Augłkopibas kursus preeksch tautas skolotajeem Peterburgas gubernas semste nodomajuse isrihkot junija mehnesî. Pee usnemschanas doschot teem skolotajeem preekschroku, pee kuru skolam jaw dahrsi, waj ari tahdeem, pee kuru skolam pagasti nospreeduschi dahrsus eerihkot.

Peterburgas awises slawè nomiruschà Leelknasa Nikolaja Nikolajewitscha augstos nopelnus kara spehka isglihtibâ un laukſaimneezibas attihstibâ. Lihkis uß scha mehnescha beigam tiks nowests Peterburgâ.

Peterburgas Jesus basnizà par paliga mahzitaju eewests teologijas kandidats Karlis Walters.

Peterburga. Bijuschais Serbu kara ministris palk. Dmitris Duritschs pagahjuschâ sestdeenâ atbrauzis Peterburgâ, atwesdams lihdß 30 Serbu ofizeerus, lai wini eemahzitos Kreewijas kara sinibas un rihzibu. Ari Serbu finanzministris Mischa Wujitschs atbrauzis lihdß.

— 31. oktobrî taps Peterburgâ brihwàs ekonomiskàs sabeedribas telpâs atwehrta bischkopibas isstahde.

— Peterburgas laikraksti sino, ka margarina jautajums tapis isschkirts likumigâ weidâ, kas nahkoschâs deenâs tapschot issludinats atklahtibai, starp zitu kreimu tirgotawâs top margarin-sweests aisleegts pahrdot.

— Tahlak laikraksti sino, ka brandwihndedsinatawu ihpaschneeki esot nolehmuschi, no 15. aprila sahkot, paaugstinat zenas par rektifizetu brandwihnu uß 40 kap. no wedra, t. i. 6 rbl. 40 kapeikam.

— Pasihstamajà Palkina restorazijà pee Newski prospekta notikuse sadurschanàs starp diwàm eesluschàm partijam, pee kam kahds jauns zilweks saudeja sawu dsihwibu. Kahds sinams Eischens Johansons iß Reweles, eekaitinats zaur kahdu no sawa pretneeka dabutu plauku pa austi, isschahwa wairak reises ar rewolweru, kas netrahpija wis wina pretneeku, bet gan wina pascha galda beedri. Atgadijums jo behdigaks, ka noschautais atstahj beß kahdas mantas jaunu seewu ar behrneem.

Warschawà behrnu slepkawneezes Skublinskas namu nopirkuse kahda wispahri pasihstama kundse, kura tur eerihkoschot behrnu slimnizu lihdß ar dahrsu.

Lublinas Schihdu kapôs alaschin noteekot, ka aprakteem lihkeem tur teekot nogreesta galwa, rokas un kahjas. Nesina, kahda noluhka dehl noseedsneeki to dara.

Podgajà, Rostjenu aprinkî, atwehrta peensaimneezibas skola. Lauku ruhpneezibas un semkopibas departaments scho skolu pabalstis ik gadus ar 2550 rbl. Sweestu, seerus un zitus raschojumus skola pahrdos Rigâ, Kaunâ un Dinaburgâ.

Odesâ 1894. g. isrihkoschot mahkslas un ruhpneezibas isstahdi un newis Peterburgâ, kà to lihdß schim domaja. Isstahdes noluhks esot, eepasihstinat Balkanu pussalas tautas ar Kreewijas tirdsneezibu un ruhpneezibu.

Harkowas agrarbanka eesahkuse pahrwèrst 6 proz. kihlu sihmes 5 prozentejâs. Bankas walde usaizina sawus naudas aisdewejus, lai lihdß 1. majam issazitos, waj ir meerâ, ka wina aisdewumu tà pahrwehrsch, lai buhtu eespehjams 6 proz. kihlu sihmju islosejumu peenahkoschâ mehrâ paleelinat.

Saratowà kahdâ sahdschâ peedsimis behrns, kuram naw nemaß roku. To weetâ esot pee plezeem tikai plaukstas ar pirksteem. Tehws, kuram esot jaw 4 behrni, grib nabadsibas dehl winu nodot kahdam audsinaschanâ.

Kurskà kurpneeks Danitows, kà ahrsti leezina, nomiris dehl pahrakas tehja dserschanas, pee kam winam esot sirds pahrplihsusi. — Laba leeziba, ka wisâs leetâs mehrs jaeewehro!

No Rigas.

Adolfs Allmans, kà „D. L." sino, sazerejis jaunu lugu „Jß tumschas pagahtnes". Wehsturiska behdu luga 3 zehleenôs. Luga esot jaw no wirspreses waldes atwehleta atklahtàm israhdem. Esot zerams, ka jauno lugu Rigâ israhdischot waj nu aprila beigâs jeb maja sahkumâ. Wajadsigos korus lugâ komponejis Straumes Jahnis. Mehnescha laikâ „Jß tumschas pagahtnes" isnahkschot drukà.

Sinibu Komisijas pehdejâ sehdê preekschneeks sinoja, ka eesuhtiti schahdi manuskripti: Latweeschu tautas dseesmas (II. burtniza, 214 dseesmas), sakrahtas Awenu Jahna Wez-Peebalgas Bringôs un Leimanê; — Apdseedaschanas dseesmas. Usrakstijis P. Akmins, Jaun-Bilskas Reinôs. Teizeja Anna Sneedsin; — Tautas kahsu dseesmas, noklausitas Krona-Lejaszeemâ; — Tautas dseesmas (wispahrigas, kahsam, apdseedaschanas meldinsch, tautas dseesmu meldinsch, Lihgo meldinsch), Tirsas pusê salasijuse un noklausijuse Dselsskalnu Anna. — Musejam bija dahwajuschi: Eichenberg jkdse 6, A. Müllers 1 un W. Liebecks 10 monetas, un Fr. Lepschewitzs manuskriptu no 1786. gada. Teatra komisija bij atsuhtijuse atpakaļ lugu „Eglena prezeschanàs raises. Joku luga weenâ zehleenâ. Sarakstijis Lejaslauku Pumpurs". Pehz nodotà spreeduma luga naw deriga preeksch usweschanas, tadèk nospreeda, manuskriptu atdot autoram. K. Klawinsch lasija preekschâ sawu isstrahdajumu par dascheem wahrdeem, leetoteem ar wairak galotnem (peem. rakstu wedejs, rakstwedis, teesmeklis u. t. t.). Isstrahdajums, schauraká weidâ, bija jaw agraki Sinibu Komisijas sehdê preekschâ zelts; pehz ta isstrahdatajs bija sarakstijees ar dascheem leetpratejeem (Welmi, Lautenbachu, Mühlenbachu un Sirmo) un tà rakstu paplaschinajis dascheem peemehreem, pamatojumeem un aisrahdijumeem. Sapulze nospreeda scho rakstu usnemt nahkoschâ rakstu krahjumâ. Rakstu krahjuma leetâ sapulze tahlak nospreeda, rakstu krahjumus isdot paschapgahdeenâ. — Par beedru Sinibu Komisijâ usnehma A. Albatu.

Wehrmana dahrs schogad teek atkal daschâ sinâ pahrlabots, it sewischki weeta ap leelajo restoraziju. Pahrlabojumi tik tahlu gatawi, ka dahrsu jaw atwèrs pirmo Leeldeenu swehtku deenâ. Ari tà sauktais masais parks scho pawasar padarits glihtaks.

Schejeenes Lange un dehla maschinu fabrika usbuhwejuse jaunu twaikoni, kas brauks starp Rigu un Dubulteem.

Karlim Sterkerim, Rigas 2. gildes tirgotajam, Widsemes gubernators atwehlejis uß turpmakeem 5 gadeem turet aisdewu kasi pret kihlam. Zerešim, ka pa to laiku Rigâ buhs nodibinajees lombards, kur nabagi kautini pret lehteem nolihgumeem wajadsibas brihdi warès naudu aisnemtees. Kà sawâ laikâ sinots, tad Peterburgas lombards bija nodomajis, Rigâ atwèrt saru weikalu.

Rigas preekschpilsehtu sawstarpejai ugunsapdroschinaschanas beedribai pagahjuschâ gadâ atlizis skaidras pelnas 39,206 r. 83 k. un reserwa kapitals peeaudsis uß 293,215 r. 94 k.

Doma museja 1000. apmekletajs, kahds Alekſandra gimnasijas skolens, dabujis peeminai dahwatu apseltitu Rigas pusmarkas gabalu no 1565. g., walkajamu pee pulksteņa kehdes.

Rigas naktspatwerſmei scha gada pirmajôs trihs mehneschôs bijis apmekletaju:

	wihreeschu:	seeweeschu:	kopâ:
Janwarî	1693	142	1835
Februarî	1526	124	1650
Martâ	1542	117	1659
kopâ	4761	383	5144.

Patwerſme minetôs mehneschôs no apmekletajeem (5 kap. no zilweka) eenehmuse 257 rbl. 20 kap.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Zaur rakstu sem Nr. 549 sw. Peterburgas-Warschawas schandarmerijas polizijas pahrwaldes preekschneeks pee dselsszekeem man sinojis, ka, atteezotees uß aisleegumu, laist zauri sweschas personas gar dselsszeku dambjeem, winam padotee eerehdni dabujuschi pawehli, stingri eewehrot 147. art. nosazijumus par Kreewijas dselsszekeem un wainigos saukt pee atbildibas uß zaur meerteesnescheem nolekamo sodu 76. art. pamatu. Augschmineto pasinoju man padotai polizijai, lai ta to dara sinamu eedsihwotajeem, sewischki teem, atteezotees uß augschmineto rakstu, kuri dsihwo Dsirnawu eelâ un ap Popowa dambi. — Pehz Rigas-Dinaburgas dselsszeła rihzibas preekschneeka raksta sem Nr. 285, taps ta dselsszeła tilta dała, kura atwerama, schimbrihscham lihdß turpmakeem nosazijumeem, atwehrta ikdeenas no pulksten 5½ lihdß 6½ no rihta — pehz Peterburgas laika, preeksch kugu zauri islaischanas, bet uß ko jaw wakaru eepreeksch japeeteizas, ko man padotai polizijai daru sinamu preeksch eewehroschanas. — Sawu deenas pawehli no 21. februara sem Nr. 52, art. 824, par ismekleschanas eezirknu eedalischanu Rigas pilsehtâ papildinot, daru polizijai sinamu, ka Rigas apgabalteesas wispahrigâ sapulze, atteezotees uß Daugawas eedalischanu pee ismekleschanas eezirkneem, nolehmusi, ka Daugawa pilsehtas nowadâ augschpus dselsszeła tilta peeschkirta pee 5. ismekleschanas eezirkna, turpreti lejpus dselsszeła tilta peeschkirta pee 6. ismekleschanas eezirkna.

Sahdsibas. 12. aprilî, Swaigschnu eelâ sem Nr. 27, Emilijas Bart dsihwoklî, zaur logu uslauschanu, isdarita daschadu drahnu sahdsiba ap 100 r. wehrtibâ. — Tajâ paschâ deenâ, Minsterejas eelâ sem Nr. 11, iß Ebrejeescha Behra Schapiro behnineem, zaur usmuhkeschanu, tapa issagtas daschadas drahnas ap 40 rbl. wehrtibâ.

Sirgsahdsiba. Strahdneeks Stepans Stermalotows, kursch dsihwo Tulas eelâ sem Nr. 27, sinoja polizijai, 12. aprilî no rahtuscha platscha wina, beß usraudsibas atstahtais sirgs ar rateem, ap 75 rbl. wehrtibâ, tapuschi nosagti.

Sahdsibas useeschana. 4. aprilî, Maskawas Ahrrigas 4. eezirkni naktswaktneeki Michails Weischwillo ar bleka Nr. 120 un Osips Pupelis ar bleka Nr. 139 peetureja kahdu zilweku, kursch sauzas par Martinu Berderi un uß rokas ratineem weda 14 schkinkus un schahwetu zuhkgalu. Pehz eewahktàm sinam israhdijas, ka schi gaka bija sagta Gertrudes eelâ sem Nr. 135.

Atrasti behrna lihki. 10. aprilî, netahlu no Keisara dahrsa sehtas, strahdadamas seewas atrada kahdu bleka dosi, kurâ atradas pilnigi satruhdejis behrna lihkis. Lihki nodewa sekzijas kambarim. — 11. aprilî, pilsehtas kanalî, netahlu no Nikolaja tilta, tapa atrasts jaw leelisti satruhdejis jaunpeedsimuscha behrna lihkis un tapa nosuhtits ismekleschanas kambarim.

Paschnahwiba. 11. aprilî, pee 7. werstes uß Peterburgas schosejas, meschâ tapa eeraudsits pakahruschais pee kalpotaju oklada peerakstitâ Petera Kuhka lihkis. Lihkis nodots preeksch ismekleschanas.

Eewainoschana. 14. aprilî, Jaroslawas eelâ Nr. 47, kaujotees, pilsonis Jesims Kononows eewainoja semneeku Jwanu Bogdanowu ar nasi galwâ un padarija bihstamu bruhzi. Bogdanows tapa nowests slimnizâ.

Ugunsgrehks. 15. aprilî, Nikolaja eelâ sem Nr. 7, Hartmana dsihwoklî, aisdegàs, zaur kuredamos krahsni, kahda gulta. Mahju laudis apdsehsa uguni, beß ka ugunsdsehsaji tapuschi alarmeti.

(R. P. P. A.)

Kugneeziba.

Lihdß 17. aprilim Rigâ atnahkuschi 117 kugi un isgahjuschi 74 kugi.

Saimneezibas padomi.

Sahls kà lihdseklis tahdam seenam, ko sirgi un lopi ne-ehd. Daudß semtureem atrodas plawas, kurâs zits nekas neaug, kà tà sauktà „dselsa sahle" un „bruhnganais grihws" ar maseem kuhkalischeem galds. Scho sahli ne-ehd lahgâ neweens kustonis. Kad schahda sahle ir nopłauta un iskalteta un ir schkuhnt jabahsch un kad kahdas gubas trihs waj tschetras ir eebahstas, tad to wajaga pilnigi ar smalku sahli nosèt, un schahda sahls sehschana jaatkahrto ik pehz 4 waj 3 gubam. Nahkoschâ seemâ saimneekam nebûs wairs nekahda reise. Lopi schahdu seenu jo garschigi ehd. —s.

Bagata kartupeku rascha. Bagatigu kartupeku raschu weizina, kà Amerikâ pamanits, ja peeleekot stahdeem maisijumu no sahls un pelneem. Katram stahdam jaeeleek sauja no mineta maisijuma winu apnemoschâ semes pakalninâ un leetus nogremdès scho maisijumu dsitaki pee saknem.

Traipumu isdeldeschana, weschas masgaschana un apawu laboschana. Tihrs, stipri werdoschs uhdens isdelde no katra auduma wisadus auglu traipumus.

Ehdama karote ar frantschu terpentinu, peemaisot scho ½ pudam weschas, pehdejo wahrot, weizina masgaschanu.

Kerosins pataisa no uhdens un no drehgnuma nozeetejuschus sahbakus mihkstus. Schim noluhkam sahbaki kreetni jaeesmehre ar kerosinu.

Kerosins tapat ir labakais lihdseklis alwas lodetu un skahrda trauku tihrischanai.

Lihdsekli pret kodeem. 1) Kodus isdelde zaur etika twaikeem. Preeksch ta janoleek nodedsinats keegels jeb akmins sem tahs leetas, kur kodi eemitinajuschees, un jaaplej ar stipru wihna etiki. Etika twaiki no nodedsinata keegela jeb akmina nogalina kodus. Bet tà ka schis lihdseklis neisnihzina kodu olinas, tad schi rihkoschanàs jaatkahrto wairak reis.

2) Janem weens solotniks kampara, losbera, terpentina, bergamota un nelku maisijuma, trihs solotniki sadrumslatu piparu un puspudele laba wihna spirta. Wisu kreetni sajauzot un sakratot, janoleek maisijums 8—10 deenas siltumâ un tad jaiskahsch. Schahdi sagatawots sastahws ir gandriß gluschi beskrahsigs, nekaite krahsam un netaisa traipeklus. Ar scho schkidrumu jasasprize no kodeem sargajamas leetas ik par diwàm nedekam, jeb ari jaapleek ar schinî sastahwâ samehrzetam papira lapam; schkidruma smarscha ir it patihkama un pee tam issùd jo ahtri.

3) Pusmahrzinu kadiku ogu jawahra stopâ uhdena, kamèr trescha dała iswahras; pehz tam jaatdsiß sina, jaiskahsch zaur audeklu un tad japeelej schim wirumam glahse spirta, kurâ iskauseti trihs grami moschusa. Ar kahdeem schi maisijuma pileeneem peeteek, apslazinajot kaschokahdas jeb drehbes, lai isdsihtu kodus. Weenigi schi wiruma smarscha jaw eespèj isnihzinat kodus. Vaironis.

Sihkumi.

Eifela torna apgehrbs. Jaroslawâ nesen diwi kungi atzelojuschi, tureenes audeklu fabrikanteem stahdidamees preekschâ par generalkomisionareem no Parises. Pehdigi wini tuwaki eepasinuschees ar kahdu lehttizigu masruhpneeku, tam peedahwadami eenesigu weikalu, proti wini Parises pilsehtas usdewumâ us-

dewuschi pagatawot tik duudſ audekla, ka ar to waretu apſegt Eifela torni! Audekla fabrikants ilgi neapdomajees, peenemt tahdu eenesigu apſtellejumu un komiſionareem iſmakſajis 1500 rbl. par to, ka tee tahdu daudſumu audekla apſtellejuſchi taiſni pee wina, bet newis pee zita kahda. Komiſionari fabrikantam wehl eedewuſchi apleezibas rakſtus lihdſ uſ Pariſi, daſchus eeteikſchanas rakſtus pee tureenes waldes eeſtahdem. Jautru duhſchu fabrikants tagad aiſbrauzis uſ Pariſi, lai apbrihnotu leelo milſi, preekſch kura winam tas gods peeſchkirts, ſwahrkus ſchuhdinat. Braukdams winſch jaw ſapnoja no leelas flawas par tahdu milſigu ſwahrku audumu. Pariſē nobrauzis winſch nekawejàs, tuhlit ſteigtees tureenes waldem preekſchâ ſtahditees. Bet kahdas platas azis taiſija Pariſes kungi, droſchſirdigo wehweri uſluhkodami! Wini buhs to eeſkatijuſchi par prahtâ jukuſchu! Drihſ ween wehwerits bij gluſchi faſchluzis, jo redſeja, ka kritis krahpneekeem par upuri. Schajàs deenâs winſch pahrbrauzis mahjâ, milſigo Eifela torni atſtahdams tàpat kailu Pariſē.

Iſ muhſu weeſigàs ſadſihwes.

„Rigas Latw. beedriba."

Pirmôs Leeldeenu ſwehtkôs, 21. apr, pulkſt 7½ w.: teatris. Iſrahdis lugu „Staburaga meitina".

Otrôs Leeldeenu ſw., 22. apr., plkſt. 3½ pehzp.: deenas iſrahde. Iſrahdis pirmo reiſi: „Roberts un Bertrams".

Otrôs Leeld. ſw., 22. apr., plkſt. 9 w.: balle.

„Rigas Latw. amatn. pal. beedr."

Pirmôs Leeldeenu ſw., 21. aprilî, plkſt. ½7 wak., Wahzu amatn. beedr. namâ: Latw. teatra iſrahde no Rigas un Jelgawas Latw. akteereem, Dubur kga wadibâ. Iſrahdis pirmo reiſi: „Pee nabadſibas fleegſchna". Pehz teatra iſrahdes turpat balle.

„Zeribas beedriba" (Altonawâ).

Otrôs Leeld. ſw., plkſt. 8 w.: balle.

„Rigas Palihdſ. beedriba."

Pirmôs Leeldeenu ſw., plkſt. 7 w.: balle.

„Jonatana beedriba."

Otrôs Leeld. ſw., plkſt. 8 w.: balle.

„Rigas Seedona pal. beedr."

Pirmôs Leeld. ſw., plkſt. 8 w., Wingrotaju ſahlê balle.

„Peterburgas Ahrr. Dſeed. beedr.„

Otrôs Leeld. ſw., plkſt. 8 w.: balle.

„Pahrdaugawas amatn. pal. beedr."

Otrôs Leeld. ſw., plkſt. 7 w., Wingrotaju ſahlê: balle.

Walejas wehſtules.

D. O. — N. Sinojums palika nenodrukats.
Gauſch. D. — A. Tapat.
J. D—ne. — W—nâ. Pateizamees par laipno eeſuhtijumu. Eewehrojami ſinojumi no tureenes mums buhs arween mihli.
Nub. K. — D—tê. Rakſts ſanemts un to ſawâ laikâ iſleetoſim. Pateizamees.
Jenſ. — A. Rakſti ſanemti. Luhdſam, lai ſazereto ſtahſtinu eeſuhtitu; ja tas domatam nolukam deretu, mums buhtu loti patikkami. No agraki eeſuhtiteem rakſteem zeram dribſumâ kahdus iſleetot.
Kahdam Okteneeſcham. Rakſti, kureem eeſuhtitajs naw peelizis klaht ſawu ihſto wahrdu un dſihwes weetu, neteek eewehroti, kà tas jaw beeſchi atgahdinats. Tadêl ari Juhſu rakſtu newaram iſleetot.

Red.

Deewkalpojumi.

Pirmôs Leeldeenu ſwehtkôs, 21. aprilî 1891. g.

Jahna baſnizâ	pulkſten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes baſnizâ	„	½10	„	A. Walters.
Jeſus baſnizâ	„	2	„	Bergmanns.
Martiņ baſnizâ	„	9	„	Kaehlbrandts.
Trihsweenibas baſn.	„	½9	„	Fromms.
Pahwila baſnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera baſnizâ	„	½9	„	Paukſchens.

Otrôs Leeldeenu ſwehtkôs, 22. aprilî 1891. g.

Jahna baſnizâ	pulkſten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes baſnizâ	„	½2	„	A. Walters.
Jeſus baſnizâ	„	½10	„	Joſephi.
Trihsweenibas baſn.	„	9	„	Fromms.
Pawila baſnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera baſnizâ	„	½9	„	Paukſchens.

No ahrſemem.

Wahziju peemeklejuſchas leelas ſehras, jo iſgahjuſchàs peektdeenas wakarâ nomira generalfeldmarſchals grafs Moltke. Sirmais karawadons tahs paſchas deenas pehzpuſdeenâ bij peedalijees pee reichſtaga ſehdes. Wakarâ, wakarinas ehdot, winu bija ſirds treeka peepeſchi pahrſteiguſe, tà ka azumirkli bijis pagalam. Winſch peedſihwoja 90½ gadu leeln wezumu. Gandriſ preekſch puſgada nelaikis ſwineja ſawu 90. dſimumdeenu, kurâ winam tika tahds gods parahdits, kà reti kahdam mirſtigam, ja tas neſehſch uſ waldneeku trona. Sawâ teſtamentê grafs Moltke noteizis, lai winu apglabajot kluſu un weenkahrſchi. Wina lihki paglabaſchot Kreiſewâ, nelaika muiſchâ. Reichstagâ un Pruhſchu ſaeimâ preekſchneeki juhtigôs, atſinigôs wahrdôs paſinoja ſlawenà kara wadona nahwi, pehz kam ſapulzes ſlehdſa. Keiſars Wilhelms, dabujis ſinu par Moltkes nahwi, telegrafejis, „ka winſch eſot tik aiſgrahbts, it kà zaur ſcho buhtu ſaudejis weſelu armiju." Keiſars tuhlit atgreeſàs no Weimaras uſ Berlini. Nelaika behres bija ſcho otrdeen, generalſchtaba telpâs, uſ kuràm gaidija eerodamees deputazijas no Kreewijas generalſchtaba akademijas un Naſanas kahjneeku pulka, kura goda preekſchneeks bija nelaikis. Keiſars noteiza, ka wiſeem Wahzu kara pulku wirſneekeem jawalkà 8 deenas ilgi ſehru uſwalks.

— Berlinê, 15. (27.) apr. Keiſara uſdewumâ un kà wina weetneeks pee Leelknaſa Nikolaja Nikolajewitſcha behrem buhs klaht Saksijas-Altenburgas prinzis Alberts un generaladjutants grafs Lehndorfs.

Austro-Ungarija. No Wihnes ſino, ka Wina Keiſariſkas Augſtibas Leelknaſa Nikolai Nikolajewitſcha nahwes atgadijuma dehl, Auſtrijas-Ungarijas pilsgalmam noteikts 6 deenas ilgs ſehru laiks.

Sweedrijâ un Norwegijâ pehdejâ laikâ influenza iſplatijuſês leelâ mehrâ. Tuhkſtoſcheem zilweku ar to ſaſlimuſchi.

Frantſchu awiſes, peeminedamas Deewa meerâ aiſgahjuſcho Leelknaſu Nikolaju Nikolajewitſchu, nodrukà loti atſinigus rakſtus.

— Alſchiras pilſehtas dome weenbalſigi noſpreeda, iſſazit pateizibu Keiſariſkai Augſtibai Leelknaſam Georgijam Aleksandrowitſcham par paſneegteem dahwajumeem labdarigeem mehrkeem.

— Eekſchleetu miniſtris Konſtans ſpehris nopeetnus ſokus, lai uſturetu kahrtibu 1. majâ, ja ſtrahdneeki ſchini deenâ uſdroſchinatos iſdarit kahdus meera trauzejumus. Saldatu waktis wiſâ weetâs pawairotas. Telegrafa drahtis un telefona wadi tà ſarihkoti, ka miniſtris katru brihdi war dabut ſinas tiklab no Pariſes, kà ari no wiſàm Franzijas malam par ſtrahdneeku kuſtibu ſchini deenâ.

Italija. Zaur iſgahjuſchâ numurâ ſinoto pulwera ſprahdſeenu apſkahdeti wairak nekà 400 namu. Dimdeens bijis ſadſirdams 40 werſtju attahlumâ. Pahweſta un kehnina pilis ari bojatas. Domà, ka ſprahdſeenu iſdarijuſchi anarkiſti. Saudejumi ſneedſotees lihdſ 10 milj. franku.

Deenwidus-Amerika. Zaur Londonu atnahkuſchas ſinas, ka waldibas kara ſpehkeem laimejees uſſpert gaiſâ kahdu dumpineeku eewehrojamu brunu kugi, pee kam kahdi 200 zilweku dabujuſchi galu.

Telegramas.

Peterburgâ, 17. apr. Schodeen ſagaida atbrauzam Melnkalnes knaſu, kas pa ſwehtku deenam paliks ſche un tad peedaliſees pee Leelknaſa Nikolaja Nikolajewitſcha behrem.

Peterburgâ, 17. apr. Eewehrojot likumu, pehz kura Schihdu amatneeku meiſtareem un amatneekeem aiſleegts, apmeſtees Maſkawâ un Maſkawas gubernâ, Peterburgas pilſehtas pahrwaldneeks ſpehra ſoſus, lai atgadijumâ, ja minetàs perſonas no Maſkawas un Maſkawas gubernas nahktu uſ Peterburgu, winus tuhlit aiſſuhtitu uſ tahm weetam, kur Schihdeem brihw apmeſtees. — „Pet. Wed." ſino, ka dibinaſchotees banka, kuras mehrkis it ſewiſchki buhſchot, laukſaimneezibu brandwina dedſinatawam ſneegt naudas pabalſtu. Pamata kapitals buhſchot 5 milj. rbl. leels un bankas ſtatuti jaw eeſneegti apſtiprinaſchanai.

Berlinê, 29. (17.) apr. Pehz ſehru ſwinibas pee Moltkes ſahrka, kas iſlikts generalſchaba nama konferenz-ſahlê, lihki ar leeleem goda parahdijumeem noweda uſ wokſalu Fridrika eelà, no kureenes to wedis uſ Kreiſawu, apglabat. Swinigums it ſewiſchki tika pazelts, ka pee ta peedalijàs keiſaru pahris, winu diwi wezakee dehli, Pruhſchu kehnina nama printſchi un Wahzu firſti, Saksijas kehninſch un wiſi ziņu walſtju weetneeki, ari Naſanas kahjneeku pulka ſuhtneeziba bija klaht.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſt Plates.

Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 17 апрѣля 1891 г.

Sludinajumi.

Uſaizinajums.

Rigâ dſihwojoſchee **Nikteres** pagaſta lozekli top uſaizinati **29. un 30. aprilî un 1. majâ ſch. g.,** no rihteem lihdſ pulkſten 12 un pehz puſdeenas no plkſt. 2—5 ſawas notezejuſchas **paſes pahrmainit** pret wajadſigo ſamakſu Rigâ, Terbatas eelâ, Sarina mahjweetâ.

Pag. wezakais: **J. Lauwa.**
Nr. 171. Rakſtwedis: **A. Leepinſch.**

Uſaizinajums.

Rigâ dſihwojoſchee Mahlpils pag. lozekli top uſaizinati 29. un 30. aprilî un 1. majâ ſch. g., no rihteem lihdſ plkſt. 12 un pehz puſdeenas no plkſt. 2—5 ſawas notezejuſchas paſes pahrmainit pret wajadſigo ſamakſu, Rigâ, Terbatas eelâ, Sarina mahjweetâ.

Pagaſta wezakais: **L. Saulits.**
1 Rakſtwedis: **A. Leepinſch.**

Zeen. publikai zaur ſcho laipni paſinoju, ka no 1. janwara ſch. g. eſmu atwehris

Kekawâ apteeki.

Augusts Spliets.

Peeſihm: Katru peektdeenu no plkſt. 4 p. p. ſahkot, ahrſts ir runajams preekſch ſeeweeſchu un behrnu ſlimibam. 1

Puku, dahrſa-ſaknu un lopbaribas augu ſehklas

peedahwà uſ galwoſchanu

Fr. Lassmanns,
2 Rigâ, Aleksandra bulwarî Nr. 1.

Zeen. ſemkopjeem

labi dihgſtoſchas

abolina, timotina un wihku ſehklas

par paſeminatàm zenam peedahwà

H. J. Blumenthals,
3 Terbatas eelâ Nr. 15.

Gehpela eetaiſe

lihdſ ar ſirgu, kuſch wairak ſtundas bez dſihſchanas eet, teek apſtaktu dehl lehti **pahrdota** pee

Christian Seelig,
Grehzineeku eelâ Nr. 1 un Jehkaba eelâ Nr. 16.

Stipri un lehti

teek wiſi preekſchmeti no ſtikla, porzelana, fajangſa, mahla, juhrputàm, marmora, malachita, ſilonkaula u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 (21), 2 tr. augſtu **fakiteti.**

Apfardſibas ſihme.

Louis Lundmann un beedr.,

Rigâ, Walnu eelâ № 20. Telefons № 265.

Wihna krahjumâ atrodàs: Rigas politekniKas iſmekleſchanas ſtazijas iſmekleti mediziniſki Ungarijas wihni no Ern. Stein kga Erdö-Benye'à pee Tokajas, Ungarijâ, un iſmekleti Kreewijas wihni, kà ari ahrſemju wihni, konjaks, rums, araks, porters u. t. t.

Augſchâ minetàs apleezibàs war eeſkatitees muhſu weikalâ.

Noliktawas atrodàs:

pee **T. Hanſchkinewitz** kga, Kalnzeema eelâ Nr. 4.
„ **Th. Drommert** kga, Marijas eelâ Nr. 59.
„ **S. M. Jeffet** kga, leelâ Aleksandra eelâ Nr. 28.
Noliktawâ, leelâ Maſkawas eelâ Nr. 39.
„ **J. Bulling** kga, wezâ Jelgawas eelâ Nr. 56.
„ **J. Bulling** kga, Alkmenu eelâ Nr. 2.
„ **F. Littchen** kga, Elizabetes eelâ Nr. 10.
„ **H. Gulewsky** kga, Marijas eelâ Nr. 23.
„ **P. Goldberg** kga, Jaun-Dubultôs.
„ **J. Selting** kga, leelâ Aleksandra un Newales eelu ſtuhri Nr. 29.
„ **F. A. Klein** kga, **Jelgawâ.**
pee **J. C. Freymann** kga **Leepajâ.**
„ **A. W. Miaſing** kga **Terbatâ.**
„ **Wold. Dultz** kga **Pernawâ.**
„ **Aleks. Rosenberg** kga **Felline** (firma: **J. J. Töpffer un beedr.**).
„ **M. Alwer** kga **Walkà.**
„ **M. Stelling un beedr.** kgeem **Walmeerâ.**
„ **P. Behr** kga **Jehſis.**
„ **Fritz Kampus** kga **Ehrinu m.** pee **Rujenes.**
„ **F. Baumgarten** kga **Wentspili.**
„ **Arnold Ore** kga **Maſ-Salazê.**
„ **Robert Klein** kga **Werowâ.** 1

Ar tirdſneezibas waldes atlauju tiks **zetortdeen, 25. aprilî,** pulkſten 2 pehz puſdeenas, Goſtinoi dworâ, ſpihkeri Nr. 2,

kahdi 2000 pudi ſeemas eeſala,

preekſch ta rehkena, kam tas peenahkas, pret tuhlitſamakſu **atklahti pahrdoti.**

Robert Meyer,
birſchas makleris.

Manâ grahmatu un bilſchu drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera baſnizas, dabujamas

Jaunàs Widſemes

Dſeeſmu grahmatas

wiſadôs eeſehjumôs.

Ernſts Plates.

Nupat kà no drukas tika gatawa ſengaidità 1

Jaunà Widſemes Dſeeſmu grahmata

un ir ne-eeſeeta, kà ari eeſeeta daſchadôs ſehjumôs dabujama

J. Deubner'a

grahmatu bodê, Tirgotaju (Kauf-) eelâ Nr. 12.

Loti eewehrojams ſemkopjeem!

Wislabakàs leelàs

labibas wehtijamas maſchinas,

ar un bez eeſlihpeem riteneem, 9 un 13 ſeeteem, leelums 25×30 zol., taiſu uſ paſtelleſchanu un pahrdodu no noliktawas uſ galwoſchanu par wehl lihdſ ſchim nebijuſchàm lehtàm zenam, no 30 lihdſ 55 rbl. gab.

J. Aull,
Rigâ, Suworowa eelâ Nr. 30.

Turpat preekſch ſtelmakera darba **mahzeklis wajadſigs.**

Pretubagoſchanas beedribas darba kantoris,

eekſchpilſ. Jahnu eelâ Nr. 10,

peedahwà: **meeſas-weſchu** preekſch wihreeſcheem, ſeeweeſcheem un behrneem, **gultas-weſchu, dweeſus, preekſchautus, katuna un parka jakas un uſwalkus** preekſch peeauguſcheem un behrneem, **ſtepetus dekus, aditas wilnas un puſwilnas behrnuhaubites un jakas, ſchuhpula-dekus, ſwahrkus, ſekes un zimdus. Madrazes** ar juhras-ſahli, maſcham un koka-wilnu pildîtas. Turpat teek ari **kungu-drehbes** fataiſitas un tihritas, kà ari weſchâ wahrdi eeſchuhti.

Pee

„Gulbja."

Jauna

modes pretſchu pahrdotawa,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 35, netahlu no rahtuſcha

(blakus manai dſiju pahrdotawai pee „Gulbja").

paſinoju ſaweem draugeem un zeen. pirzejeem, ka blakus ſawai wezajai dſiju pahrdotawai eſmu wehl atwehris **modes un wiſadu pretſchu pahrdotawu.** Eedroſchinos apgalwot, ka mani daudſee dſiju pirzeji ari pilnigi atradis ſaunatwehrtâ pahrdotawâ **wiſjaunakas modes prezes** teizamakâ labumâ par negroſamu zenu bez uſpraſiſchanas.

Ihpaſchi eewehlu ſekoſchas prezes leelâ daudſumâ un par fabrikas zenu:

Drehbi laſchoku pahrwelkeem, paltoſeem un uſwalkeem. **Drapu, bukſkinu, tuhku, wadmalu un puſwadmalu. Sehgel-audekli** preekſch kugeem, leelakàm un maſakàm laiwam un ſudmalneekeem, kà ari preekſch eepakaſchanas, braſiljas (weſumas ſegus) un maiſus. **Audeklu** leelâ iſwehlê, kà: **Pinnijas, Jaroſlawas** un **Maſkawas.** Bez tam wehl eewehlu ihpaſchi **Turku audekli,** 10 kap. ol. un dahrgaki. Tad wehl **maiſus** preekſch labibas, 35 kap. gab. un dahrgaki.

Preekſch **eeſwehtiſchanas** un **balles kleitam: brahmu, dibitu, kaſchimiru, ripſu, alpaku, zefiru, ſamtu, ſihdu, atlaſu, katunus, kretonus,** kà ari **lakatus** no **ſihda, atlaſa, kaſchimira, bukſkina** an **wiſadas ſchalles. Wilnas** un **watetus dekus, grihdu dekus, tepikus, gardines** un **zitas prezes.**

Bez tam wehl atronàs manâ nama **magaſine** preekſch **ſeeweeſchu** un **behrnu apgehrbeem.**

Wiſas prezes pahrdodu ar galwojumu.

Jauna modes pretſchu pahrdotawa pee „Gulbja",
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 35.

Weikala pahrzelſchana.

Widſemes konſuma weikals,

ſenak

Ruſton Proktors un beedr.,

agraki Kalku eelâ Nr. 6/10,

peedahwà no ſawa bagatigà krahjuma:

Ween- un wairaklemeſchu **arklus,** eekſch- un ahrſemes fabrikatus, **ſehklas apklahjejus** un **ezeſchas, plawu-ezeſchas, Laakes pat.,** pahrſpehj ſtiprumâ un weeglumâ wiſas zitas ezeſchas, daſchadu ſiſtemu **ekſelu maſchinas. Gepeli** un **gepelkulamo tihriſchanas maſchinas,** paſcha konſtrukzija. Wiſadus **mahkſligus mehſlus** ſem iſmekleſchanas ſtazijas kontroles. Semkopibas **ſehklas, ſahli, dſelſi, ſilkes, kehdes** u. t. pr., u. t. pr.

tagad **Waknu eelâ Nr. 2,** pretim pulwera tornim,

pahſchu namâ.

Widſemes konſuma weikals,

Rigâ, Waknu eelâ Nr. 2, paſchu namâ.

Печатать разрѣшается. Рига, 17 апрѣля 1891 г. № 1566. Рижскій Полицейскій-мейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſt Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.